

HELENA

ČASOPIS STUDENTŮ UNIVERZITY PALACKÉHO

v krabici

KONVERGENCE SMYSLŮ ŽIVOTA NA FESTIVALU MUSICOLOMOUC

Autor: **Externí spolupracovník**
Datum 7.10.2016

Ve středu 5. října se uskutečnil čtvrtý koncert 8. ročníku festivalu MusicOlomouc. Vystoupení pražského souboru Konvergence proběhlo v prostorách Uměleckého centra Univerzity Palackého – konkrétně v Kapli Božího Těla a Atriu. Zazněly skladby jak českých, tak i zahraničních skladatelů, z toho jedna premiérově.

Tradiční soudobá hudba

Návštěvníky předcházejících vystoupení koncert nemohl překvapit, vždyť čas plyne a takzvaná soudobá hudba s celou parádou svých experimentů už do značné míry zakotvila ve vodách tradice. Je to špatně? Nikoliv. Myslela si to kdysi pouze sama „soudobá hudba“. S odkazem na avantgardní snahy skladatelů z hloubi dvacátého století bylo velebeno ticho, jeho zvuková ohraničení vyplývala z netradičních způsobů používání nástrojů, jakým je například preparovaný klavír. Melodické kontury se rozpíjely tiše svištícími glissandy flažoletové hry smyčců a v interakcích více či méně obvyklých instrumentů se vytrácela původní témbrová identita ve prospěch těžko identifikovatelných zvukových odstínů. Ano, akustické instrumenty přebírají či spíše konkurují paradigmatu expanzivní elektroniky. I o tom byl středeční koncert. Jak se početné publikum mohlo dočíst z programu, uváděné skladby nepostrádaly komplikovaná filozofická, humanistická a jiná intelektuální či intelektualizující východiska – jak typické pro přechytralý moderní věk s kultem skladatelů-filozofujících vědců.

Syntéza tradice a moderny, kontrastní vpády netradiční celesty

První kompozice s názvem **Feuilles à travers les cloches** (1998) od francouzského spektralisty Tristana Muraila představila atmosférický dialog klavíru (Lucie Tóth) a houslí (Matěj Vlk) na jedné straně, na druhé straně flétny (Zuzana Badúrová) a violoncella (Sebastian Tóth). Zvláště povedeným dílem byla **Silent Distance** (2013) od Tomáše Pálky. Jak je patrné z názvu, skladba o čtyřech kontrastních částech či motivech (ztišení, pokora, láska a porozumění) pracovala převážně s tichem. Posluchačsky vstřícná kompozice v jistém smyslu ztělesňovala sociálně funkční syntézu metod soudobé hudby (mikrointervalika, témbrová hudba apod.) s tonalitou tradičního typu.

Následovala premiéra díla Michaely Pálky Plachké s názvem **Proměny** (2016), v němž se autorka mimo jiné inspirovala Knihou proměn I-ťing. Vedle několika tematicky rozdílných celků, nápadného střídání konsonance a disonance a dynamických zvrátů si posluchači mohli všimnout také výrazných prvků východní hudby, a to především při hře paličkami na struny uvnitř klavíru. V pořadí čtvrtou skladbou bylo **Lo spazio inverso** (1985) Salvatore Sciarrina pro flétnu, housle, violoncello, klarinet (Jiří Mráz) a celestu (Lucie Tóth). Dominantní zde byla především celesta, která prováděla kontrastní „vpády“ do jinak volných, melodických ploch v pianu. Zřejmě nejavantgardnější skladbou večera byly **Kaligramy** (2008) Ondřeje Štochla – už kvůli preparovanému klavíru a zdánlivé nespolupráci jednotlivých hlasů (klavír, flétna, violoncello).

Melancholické zakončení

Poslední skladba byla kvůli prostorovým požadavkům provedena v potměšlém Atriu Konviktu (svítily jen lampičky nad partiturou). Skladbu Jakoba Ullmanna **Pianissimo** (1989) provedl umělecký vedoucí souboru Konvergence, violista Ondřej Štochl společně s Janem Trojanem, který pracoval s elektronikou. Představena byla tichá a jednolitá hudební plocha melancholického charakteru. Štochl hrál nejenom na struny violy, ale rovněž na její tělo – poklepáváním doplňoval plynoucí melodii. Festival pokračuje v neděli 9. října koncertem Kühnova smíšeného sboru.

Autor: Kristýna Baborová

SYMETRICKÝ FOGLAR NA MUSICOLOMOUC

Autor: Petr Šrajger
Datum 13.10.2016

Druhý týden festivalu soudobé vážné hudby MusicOlomouc zahájila celovečerní kompozice Františka Chaloupky. Chata v jezerní kotlině v podání jeho Dunami Ensemble byla zajímavá už jen tím, že si v budově bývalého jezuitského konviktu odbyla svou světovou premiéru.

Vztah ke knižní předloze od Jaroslava Foglara byl v tomto případě patrný pouze v několika náznacích. Chaloupka kompozici postavil na vztahu jednoho z hlavních protagonistů knihy, Ludvy, k indiánům. Tomu odpovídala jak vizáž čtveřice vystupujících instrumentalistů, tak hudební náplň večera, která se různými způsoby vracela k indiánskému volání.

Čtveřice saxofonistů tvořila témbrové hudební plochy, ve kterých se překvapivě – alespoň na poměry MusicOlomouc – objevily také náznaky tradiční harmonie. Ze zpěvu dvou chlapců, představujících hlavní hrdiny knihy, **Dunami Ensemble** zase přebírali jednoduché melodické motivy, které si mezi sebou předávali a postupně destrukovali.

Došlo samozřejmě i na méně konvenční práci s nástroji jako profukování saxofonů a nebo slapování. V jednu chvíli se dokonce dostalo ke slovu také mikrotonálně

naladěné ukulele. Mimochodem, dětští zpěváci si nejspíš ani neuvědomovali, že také oni si v souzvuku svých jednoduchých popěveků pohrávají s mikrotonalitou.

František Chaloupka Chatu v jezerní kotlině označuje jako operu-instalaci, což je příhodné označení. Na scénografické koncepci představení byl znát podíl slovenského experimentátora a performerera **Panáčika**. Videoklipy jeho hudebního projektu staví na minimalistické choreografii a matematické symetričnosti a stejně tomu bylo i v tomto případě.

Zpěváci a herci byli po celou dobu představení prakticky bez hnutí, pohybovou stránku tak obstarávali hudebníci **Dunami Ensemble**, kteří svým pohybem v prostoru divadelního sálu K3 vizualizovali svou hudbu. Kroky indiánů s čelenkami a se saxofony totiž korespondovaly s dynamikou jejich hraní.

Hlavním problémem Chaty v jezerní kotlině je nakonec její délka, na ploše necelých čtyřiceti minut se totiž některé motivy nestačily rozpracovat. Poměrně nečekané bylo naopak propojení s olomouckým studentským divadlem **Nabalkoně**.

Foto: Petra Kožušníková